

Bergtunet

ÅRSBERETNING 2024

VÅLER KOMMUNE

Sammendrag

Årsrapporten er kommunedirektørens melding til kommunestyret om siste års aktiviteter og behandles sammen med årsregnskapet. Dette er et viktig element i kommunens styringssystem.

I 2024 fikk Våler kommune et overskudd på 1,8 mill. kroner. Dette er betydelig bedre enn budsjettet, da det i budsjettet var lagt opp til et underskudd på 16,5 mill. Det var budsjettet med bruk av fondsmidler på om lag 13,0 mill. Vi øker disposisjonsfondet vårt med 3,7 mill. Kommunen har midler på fond, god likviditetsstyring samt økte renteinntekter som har virket positivt på resultatet.

Som følge av økt hjelpebehov og flere brukere, har de største budsjettmessig negative avvikene vært innenfor pleie- og omsorg samt barnevernet.

Selv om driften går med overskudd, er marginene små. Vi skal nå inn i en periode med økte finansielle kostnader som følge av ferdigstilling av skole- kultur- og idrettsutbyggingen på Kirkebygden. Dette medfører også høyere driftsutgifter. I tillegg må vi regne med at vi får flere brukere som har behov for kommunale tjenester.

Våler er også blant de «skattesvake» kommunene i landet. På tross av at vi er en effektiv driftet kommune, er det nødvendig med ytterligere omstillinger og effektiviseringer for å få nødvendig handlingsrom i årene som kommer.

I løpet av 2024 ble det igangsatt flere prosjekter for å omstille og effektivisere driften ytterligere. Dette arbeidet vil fortsette også i 2025. Vi har satt sykefravær på dagsorden for å se på hva som skal til for å øke nærværet i organisasjonen.

Vår målsetting er at vi fortsatt skal tilby våre innbyggere trygge tjenester av god kvalitet.

Fortsatt økonomisk balanse og økt handlefrihet er viktig for Våler kommune. Viten om at kommune-Norge må omstille seg på mange områder er fortsatt til stede.

Våler, mai 2025

Ivar Nævra
kommunedirektør

Innhold

Sammendrag	2
Kommunedirektørens vurdering	4
Politisk organisering:.....	6
Administrativ organisering:.....	7
Økonomisk analyse	8
Driftsregnskapet	8
Bevilgningsoversikt – Driftsregnskapet (§5-4):	9
Hovedoversikt drift (§5-6)	10
Selvkostområder	11
Bevilgningsoversikt – Investering (§5-5).....	12
Balanseregnskapet	14
Finans- og gjeldsforvaltning.....	15
Kommunedirektøren.....	19
Stab økonomi, innkjøp og IT.....	19
Stab HR og administrasjon.....	20
Stab Plan og samfunn	22
Oppvekst og kultur	24
Helse og velferd	29
Miljø og teknikk	37

Kommunedirektørens vurdering

Resultatet for 2024 viser at vi legger frem et regnskap med et lite overskudd. Dette er betydelig bedre enn budsjettet, da det var lagt opp til å bruke midler fra fond.

Hovedårsaken er at vi fikk økte overføringer på tampen av fjoråret samt høyere finansinntekter en forutsatt. I tillegg har de fleste tjenestestedene klart å holde seg innenfor de tildelte budsjetttrammene. Men det er først og fremst de økte inntektene som har medført at vi har klart et så pass bra resultat. Dette er en situasjon vi ikke kan regne med i årene som kommer.

Det er gjort en betydelig innsats for å redusere innkjøp og kjøp av tjenester spesielt innenfor barnevern og pleie- og omsorgstjenestene.

På tross av stor innsats på disse områdene, ser vi samtidig økte behov for tjenester nettopp innenfor områdene barnevern og pleie og omsorgstjenesten. Særlig ser vi økt behov for brukerstyrt personlig assistanse (BPA-ordningen) hvor vi både har fått flere brukere og de som har tjenester i dag, har fått utvidet vedtak.

At Våler kommune er en attraktiv bo-kommune, er positivt. Imidlertid gir også veksten oss noen utfordringer i form av nye innbyggere hvor enkelte til dels har store hjelpebehov.

Kommunestyret har vedtatt flere økonomiske måltall:

- Gjelden skal ikke overstige 100 % av sum driftsinntekter
- Handlingsregel om at kapitalutgiftene ikke bør overstige 6 % av frie inntekter
- Netto driftsresultat: 1,8 % av sum driftsinntekter over tid.
- Disposisjonsfondet bør være på 8% av sum driftsinntekter

Resultatene våre tilsier at gjelden er på 86,2 % mot 44,9 % i 2023, noe som skyldes utbyggingen av skole, kultur- og idrettsanlegg på Kirkebygden. Til å være en vekstkommune, er imidlertid ikke gjelden spesielt høy. Netto driftsutgifter er noe under anbefalt nivå. Sett opp mot de resultatene som er generelt i kommune-Norge, er imidlertid Våler på den positive siden.

Utbyggingene av skoler og idrettsanlegg som nå nærmer seg ferdigstillelse, har vært helt nødvendig. Vi har hatt en høy innflytting uten at den tekniske og sosiale infrastrukturen har fulgt med. Kapasiteten har vært sprengt og vi vet at det er svært mange som ønsker å bygge og bo i kommunen vår også fremover. Befolkningsveksten slik den har vært og de prognosene som nå ligger til grunn i de kommende år, er det svært mange kommuner som misunner oss.

Kommunens gjeld, og dermed også økte kapitalutgifter, vil øke. Fra 2025 vil vi måtte betale renter og avdrag. Dette må det tas høyde for i de fremtidige budsjettene.

For å kunne håndtere den økte utbyggingen og de økte utgiftene som følger av dette, er det nødvendig at kommunen fortsatt har stort fokus på digitalisering og effektivisering i en situasjon hvor vi fra før er en effektiv drevet «lavinntektskommune». Dette er krevende.

Etter at kommunen tok over det private Våler vannverk SA har det vært foretatt store investeringer. På tross av dette, viser regnskapet at vi leverer disse tjenestene rimeligere nå enn da vi tok over vannverket i 2021.

Beredskap har fått en større plass i kommunens hverdag de siste årene. Den generelle utryggheten og kriger i verden påvirker også oss. Den økte trusselen mot kommunen som organisasjon i form av økt trussel mot IKT systemene våre, gjør at vi må tenke beredskap i et videre perspektiv. Dette har medført at vi må bruke mer ressurser på å sikre våre data en tidligere.

Frivilligheten i Våler er stor og en betydelig ressurs. Å gi frivilligheten gode rammevilkår vil derfor være svært viktig i årene som kommer.

Ivar Nævra
kommunedirektør

Politisk organisering:

Den politiske styringsstrukturen i Våler kommune følger formannskapsmodellen. Det innebærer at saker skal forberedes av formannskapet før det legges frem for endelig vedtak i kommunestyret. Formannskapets partimessige sammensetning er proporsjonal til forhold til partienes representasjon i kommunestyret.

KOMMUNESTYRET

Kommunestyret er kommunens øverste politiske beslutningsorgan. I Våler består kommunestyret av 21 representanter. Det er kommunestyret som fatter vedtak på vegne av kommunen så langt ikke annet følger av lov eller delegeringsvedtak.

FORMANNSKAPET

Formannskapets medlemmer – inkludert ordfører – velges av og blant representantene i kommunestyret. Formannskapets oppgave er blant annet å gi innstilling i de saker som skal behandles i kommunestyret, samt fatte vedtak i de saker hvor kommunestyret har delegert beslutningsmyndighet. Formannskapet utgjør også kommunens overordnede plan- og økonomiutvalg. Formannskapet i Våler består av 7 medlemmer.

HOVEDUTVALG

Våler kommune har to hovedutvalg: Planutvalget samt Helse- og oppvekstutvalget.

DEMOGRAFISKE INTERESSERÅD

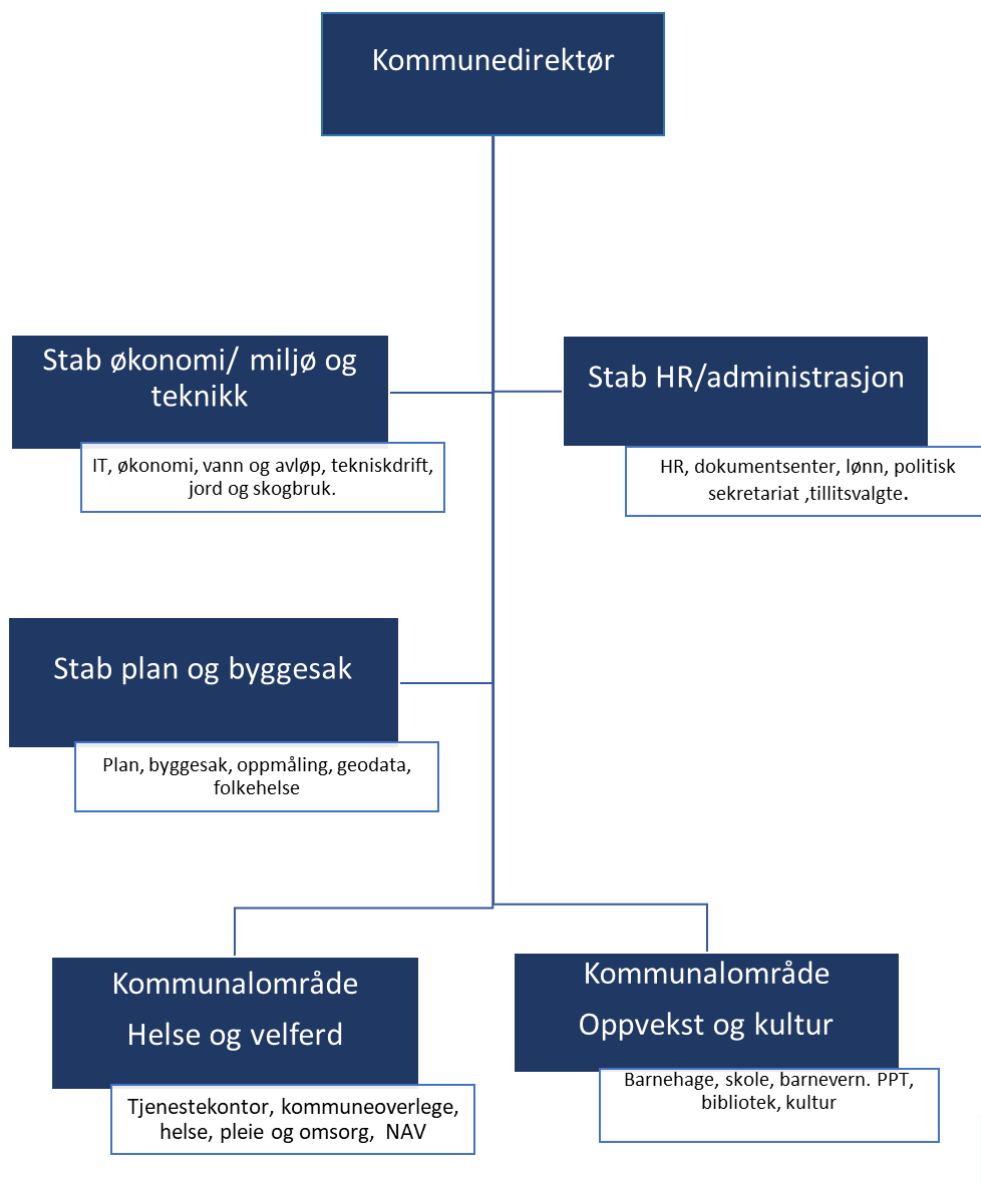
Eldreråd, Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne samt Ungdomsrådet, er medvirkningsorgan som skal sikre interessene til de særskilte demografiske gruppene rådene representerer

KONTROLLUTVALGET

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan. Utvalget skal påse at kommunen forvalter sine tjenester i tråd med kommunestyrets intensjoner og vedtak, og i henhold til lov, forskrifter og statlige føringer. Kontrollutvalget velges av kommunestyret etter nærmere regler fastsatt i forskrift.

Administrativ organisering:

Våler kommune var i 2024 administrativt organisert med to beslutningsnivåer med kommunedirektør, kommunal-/stabssjefer og virksomhetsledere.

Økonomisk analyse

Økonomisk handlingsrom er avgjørende for å kunne opprettholde og videreutvikle tjenestetilbudet til kommunens innbyggere. God økonomistyring og vedtatte handlingsregler for driftsbudsjett, investeringer og finansforvaltning skal sikre et godt økonomisk handlingsrom og en bærekraftig økonomi. Dette innebærer at vi skal:

- Tilpasse driften til de økonomiske rammebetingelsene, budsjett og mål for netto driftsresultat
- Tilpasse investeringsnivået til aktuelt handlingsrom for investeringer
- Styre belastning av lånegjeld, rente- og avdragsbelastning
- Avsette eller holde tilstrekkelige midler til bufferkapital for å kunne ta svingninger i finansmarkedet.

Det er viktig at budsjettprosessen blir så god som mulig. Det er der grunnlaget legges i vurderinger av forventede (skatte)inntekter, det defineres mål for drift og utvikling, og den operative og finansielle risikoen besluttes. Det er et mål for administrasjonen å sette både kommunalområdene og de folkevalgte i bedre stand til å styre effektivt gjennom året. Dette må skje ved at behov, planer, oversikter, analyser, prognoser, alternative veivalg og resultater blir fulgt opp tettere og mer presis. En effektiv sentral økonomifunksjon, sammen med et effektivt samspill ut i alle virksomhetene er en forutsetning.

Driftsregnskapet

Våler kommunes regnskap for driftsområdene viser et merforbruk på 40,1 mill. sammenlignet med regulert budsjett.

Som det fremkommer nedenfor, viser regnskapet vesentlige ulikheter (mindre-/merforbruk) internt mellom stabene, oppvekst og kultur, miljø og teknikk og helse og velferd.

Analyser og budsjettarbeid framover blir viktige instrumenter for å lykkes.

Bevilgningsoversikt – Driftsregnskapet (§5-4):

	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Regnskap 2023
1 Rammetilskudd	244 131 078	224 000 000	224 000 000	224 263 981
2 Inntekts- og formueskatt	186 248 500	205 000 000	205 000 000	183 157 536
3 Eiendomsskatt	15 230 713	14 000 000	14 000 000	14 549 278
4 Andre generelle driftsinntekter	52 020 975	10 000 000	10 000 000	32 978 320
5 Sum generelle driftsinntekter	497 631 266	453 000 000	453 000 000	454 949 116
6 Sum bevilgninger drift, netto	491 772 296	441 538 703	419 600 000	446 667 666
7 Avskrivninger	21 658 075	21 000 000	21 000 000	17 855 899
8 Sum netto driftsutgifter	513 430 371	462 538 703	440 600 000	464 523 565
9 Brutto driftsresultat	-15 799 105	-9 538 703	12 400 000	-9 574 450
10 Renteinntekter	13 032 674	5 000 000	5 000 000	11 253 123
11 Utbytter	5 500 078	2 000 000	2 000 000	6 014 844
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler				-250
13 Renteutgifter	9 796 488	23 000 000	23 000 000	13 016 090
14 Avdrag på lån	12 808 996	12 000 000	12 000 000	11 888 740
15 Netto finansutgifter	-4 072 732	-28 000 000	-28 000 000	-7 637 113
16 Motpost avskrivninger	21 658 075	21 000 000	21 000 000	17 855 899
17 Netto driftsresultat	1 786 238	-16 538 703	5 400 000	644 337
Disponering eller dekning av netto driftsresultat				
18 Overføring til investering				
19 Avsetninger til bundne driftsfond	7 960 671			6 138 343
20 Bruk av bundne fond	-6 729 741	-3 850 004		-8 576 464
21 Avsetninger til disposisjonsfond	5 400 000	5 400 000	5 400 000	12 472 458
22 Bruk av disposisjonsfond	-4 844 692	-18 088 699		-9 390 000
23 Dekning av tidligere års merforbruk				
24 Sum disponeringer eller deknings av netto driftsresultat	1 786 238	-16 538 703	5 400 000	644 337
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	-0

Fullstendige regnskapsskjemaer og økonomiske oversikter er å finne i regnskapsdokumentet.

Sum frie disponible inntekter ble ca. 44,6 mill. høyere enn justert budsjett. Skatteinntektene ble ca. 18,7 mill. lavere enn justert budsjett, mens rammetilskuddet ble ca. 20,1 mill. høyere enn justert budsjett og skyldes i hovedsak økt inntektsutjevning med ca. 12,7 mill. Den økte inntektsutjevningen skyldes at Våler kommune har lav skatteinngang og endte på 79 % av landsgjennomsnittet på 100 %. Andre generelle inntekter ble ca. 42,0 mill. høyere enn budsjettet og skyldes i hovedsak statstilskudd knyttet til flyktninger.

Netto finansutgifter ble ca. 18,3 mill. høyere enn justert budsjett. Renter og avdrag på lån ble ca. 13,2 mill. lavere enn justert budsjett og skyldes i hovedsak byggelånsrente nye skoler som er belastet investeringsbudsjettet. Renteinntekter og utbytte ble ca. 11,5 mill. høyere enn justert budsjett og skyldes utbytte fra Østfold Energi AS som ble 3,5 mill. høyere enn budsjettet og høyere renteinntekter med 8,0 mill.

Hovedoversikt drift (§5-6)

	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Regnskap 2023
1 Rammetilskudd	244 131 078	224 000 000	224 000 000	224 263 981
2 Inntekts- og formueskatt	186 248 500	205 000 000	205 000 000	183 157 536
3 Eiendomsskatt	15 230 713	14 000 000	14 000 000	14 549 278
4 Andre skatteinntekter				0
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	52 020 975	10 000 000	10 000 000	32 978 320
6 Overføringer og tilskudd fra andre	80 894 532	60 555 185	61 000 000	73 026 339
7 Brukerbetalinger	14 665 681	13 000 000	13 000 000	15 025 615
8 Salgs- og leieinntekter	48 001 760	27 600 000	27 600 000	44 640 202
9 Sum driftsinntekter	641 193 240	554 155 185	554 600 000	587 641 272
10 Lønnsutgifter	307 606 551	279 000 000	266 000 000	284 937 486
11 Sosiale utgifter	72 420 988	82 088 699	77 000 000	63 354 675
12 Kjøp av varer og tjenester	225 591 564	164 104 825	160 200 000	202 589 313
13 Overføringer og tilskudd til andre	29 715 166	17 500 364	18 000 000	28 478 347
14 Avskrivninger	21 658 075	21 000 000	21 000 000	17 855 899
15 Sum driftsutgifter	656 992 344	563 693 888	542 200 000	597 215 721
16 Brutto driftsresultat	-15 799 105	-9 538 703	12 400 000	-9 574 449
17 Renteinntekter	13 032 673	5 000 000	5 000 000	11 253 123
18 Utbytter	5 500 078	2 000 000	2 000 000	6 014 844
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler				250
20 Renteutgifter	9 796 488	23 000 000	23 000 000	13 016 090
21 Avdrag på lån	12 808 995	12 000 000	12 000 000	11 888 740
22 Netto finansutgifter	-4 072 732	-28 000 000	-28 000 000	-7 636 613
23 Motpost avskrivninger	21 658 075	21 000 000	21 000 000	17 855 899
24 Netto driftsresultat	1 786 238	-16 538 703	5 400 000	644 837
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
25 Overføring til investering				0
26 Avsetninger til bundne driftsfond	7 960 671			6 138 343
27 Bruk av bundne fond	-6 729 741	-3 850 004		-8 576 464
28 Avsetninger til disposisjonsfond	5 400 000	5 400 000	5 400 000	12 472 458
29 Bruk av disposisjonsfond	-4 844 692	-18 088 699		-9 390 000
30 Dekning av tidligere års merforbruk				
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	1 786 238	-16 538 703	5 400 000	644 337
32 Fremført til inndeckning i senere år (merforbruk)				

Hovedoversikt drift viser at driftsutgiftene økte mer enn driftsinntektene. Driftsutgiftene viser at det er brukt ca. 93,3 mill. mer enn justert budsjett. Hovedårsaken er kostnader til kjøp av BPA (brukerstyrt personlig assistanse), endring i forbindelse med kjøp av fagsystemer hvor en har gått fra å eie systemene til å leie fagsystemene (skybasert), økte kostnader til assistenter i skolene og økte utgifter på Barnevernstjenester. Driftsinntektene viser en høyere inntekt på 87,0 mill. i forhold til justert budsjett. Hovedårsaken er økte rammetilskudd (inkl. inntektsutjevning) med 20,1 mill., økte tilskudd som skyldes innvandring fra Ukraina etc. med 42,0 mill. Netto driftsresultat ble pluss 1,8 mill.

Større avvik fra budsjett skyldes følgende poster:

Overføringer og tilskudd fra staten som har et avvik på 42,0 mill. og skyldes i hovedsak tilskudd flyktninger.

Salgs- og leieinntekter som har et avvik på kr20,4 mill. og skyldes i hovedsak at Våler kommune i 2024 fakturerer selvkost VAR i 2024 og høyere inntekter på salg av tømmer.

Kjøp av varer og tjenester som har et avvik på 61,5 mill. og skyldes i hovedsak kostnader til kjøp av BPA (brukerstyrt personlig assistanse), kostnader til overføring av IT-drift til Ikomm, endring i forbindelse med kjøp av fagsystemer hvor en har gått fra å eie systemene til å leie fagsystemene (skybasert), økte kostnader til assistenter i skolene og økte kostnader til barnevernstjenesten.

Overføring og tilskudd fra andre som har et avvik på kr. 20,3 mill. og skyldes i hovedsak økt mva. komp grunnet høyere utgifter til kjøp av varer og tjenester og høyere sykelønnsrefusjon enn forutsatt.

Premieavviket for 2024 ble 24,6 mill. inkl. arbeidsgiveravgift. Reglene for regnskapsføring av pensjoner i kommuneregnskapet skjer etter § 3-5 i regnskapsforskriften. Amortisering av premieavviket kan skje på to måter, enten direkte resultatføring jf. regnskapsforskriftens § 3-5 3. ledd 1. punktum, eller amortisering av premieavviket over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningsstid hvor 1/7 av årets premieavvik føres til inntekt eller utgift fra og med årsregnskapet for påfølgende år og frem til avviket er eliminert. Våler kommune benytter muligheten for amortisering over 7 år.

Netto driftsresultat utgjør pluss 0,28 % av sum driftsinntekter. Dette ble et bedre resultat enn justert budsjett 2024 på minus 2,98 %. Teknisk beregningsutvalgs anbefaling for en sunn kommuneøkonomi er et resultat på minimum pluss 1,75 %. I kommunestyrets vedtak sak 77/20 den 10. desember 2021 ble det vedtatt at netto driftsresultat skal være pluss 1,8 % av sum driftsinntekter over tid.

Selvkostområder

Avløp: Gebyrregnskapet viser en kostnadsdekning på 86 %. Selvkostfondet er positivt med 0,5 mill.

Vann: Gebyrregnskapet viser en kostnadsdekning på 65 %. Selvkostfondet er negativt med 2,7 mill.

Renovasjon: Gebyrregnskapet viser en kostnadsdekning på 102 %. Selvkostfondet er positivt med 2,7 mill.

Feiing: Gebyrregnskapet viser en kostnadsdekning på 42 %. Selvkostfondet er negativt med 0,5 mill.

Plansaker: Kommunestyret har ikke vedtatt selvkost på dette gebyrområdet. Selvkostberegning for 2024 viser en kostnadsdekning på 990 %. Selvkostfondet er positivt med 0,3 mill.

Bygge- og eierseksjoneringssaker: Kommunestyret har ikke vedtatt selvkost på dette gebyrområdet. Selvkostberegning for 2024 viser at det er subsidiert med 0,8 mill.

Kart og oppmåling: Kommunestyret har ikke vedtatt selvkost på dette gebyrområdet. Selvkostberegning for 2024 viser at det er subsidiert med 0,8 mill.

Bevilgningsoversikt – Investering (§5-5)

Bevilgningsoversikt - Investering (§5-5)				
	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Regnskap 2023
1 Investering i varige anleggsmidler	511 544 470	491 729 489	350 075 000	106 010 400
2 Tilskudd til andres investeringer	618 074			638 074
3 Investering i aksjer og andeler i selskaper	1 066 850	1 050 000	1 050 000	933 568
4 Utlån av egne midler				
5 Avdrag på lån				44 006 250
6 Sum investeringsutgifter	513 229 394	492 779 489	351 125 000	151 588 293
7 Kompensasjon for merverdiavgift	90 105 686	83 102 825	62 875 000	11 673 609
8 Tilskudd fra andre	30 792 438	960 000		35 383 850
9 Salg av varige driftsmidler	6 783 742	6 783 742		
10 Salg av finansielle anleggsmidler				
11 Utdeling fra selskaper				
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler				
13 Bruk av lån	319 367 963	326 157 067	193 200 000	86 250 365
14 Sum investeringsinntekter	447 049 829	417 003 634	256 075 000	133 307 824
15 Videreutlån	37 228 480	37 000 000	25 000 000	26 264 736
16 Bruk av lån til videreutlån	37 228 480	37 000 000	25 000 000	23 502 527
17 Avdrag på lån til videreutlån	2 294 534	2 000 000	2 000 000	2 227 797
18 Mottatt avdrag på videreutlån	8 997 649	2 000 000	2 000 000	1 146 442
19 Netto utgifter videreutlån	-6 703 115	0	0	3 843 565
20 Overføring fra drift				
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	17 883 391	6 783 742		
22 Bruk av bundne investeringsfond	-94 120 244	-99 320 000	-95 050 000	5 176 830
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond				
24 Bruk av ubundet investeringsfond				186 800
25 Dekning av tidligere års udekket beløp	16 760 403	16 760 403		
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-59 476 450	-75 775 855	-95 050 000	5 363 630
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-0	0	0	16 760 403

Detaljerte regnskapstall for de enkelte prosjekter er å finne i regnskapsdokumentene.

Bevilgningsoversikt – Investering viser at det ble investert for ca. 20,4 mill. mere enn regulert budsjett.

De prosjektene med de største avvikene er følgende prosjekter:

Prosjekt Rehab. ledningsnett med et mindreforbruk på 8,5 mill. Hovedårsaken er tidsforskyvning av prosjekter som er igangsatt, men ikke ferdigstilt.

Prosjekt Nye skoler Kirkebygden med et merforbruk på 95,3 mill. Prosjektet er nå i gang for fullt og merforbruket skyldes i all hovedsak tidsforskyvninger.

Prosjekt strategisk eiendomskjøp med et mindreforbruk på 22,5 mill. Hovedårsaken er at det ikke har vært objekter å kjøpe i Våler kommune av strategisk formål.

Prosjekt Energiøkonomiseringsprosjekter med et mindreforbruk på 9,2 mill. Årsaken er i hovedsak periodeavvik. Det er igangsatt arbeid med utskiftning av alle lyslamper i byggene til led, anskaffelse av nye varmepumper Våk skole og Sykehjemmet er ferdig og arbeidet er startet i 2024. Arbeidet fortsetter i 2025.

Prosjekt Rehabilitering vannledninger/-nett med et mindreforbruk på 6,3 mill. Hovedårsaken er tidsforskyvning av prosjekter som er igangsatt, men ikke ferdigstilt.

Prosjekt Vann Kirkebygden med et mindreforbruk på 12,4 mill. Hovedårsaken er tidsforskyvning av prosjekter som er igangsatt. Arbeidet med ny vannledning VEN-Folkestad og oppgradering av pumpestasjon VEN er ferdigstilt i 2024. Dette betyr nå at kommunen tilfredsstiller kravene til brannvann i Kirkebygden og kan endelig søke om ferdigattest for

Kirkebygden barnehage. Det er igangsatt arbeid med ny vann og avløpsledning fra Middagsåsen til Kirkebygden i 2024.

Informasjon om større budsjettavvik:

Tilskudd til andre investeringer viser at det er 0,6 mill. høyere enn budsjettet og skyldes overtakelse av ny veier i henhold til inngåtte justeringsavtaler.

Kompensasjon for merverdiavgift viser et avvik på kr. 7,0 mill. som skyldes i hovedsak periodeavvik bygging av nye skoler Kirkebygden.

Tilskudd fra andre viser et avvik på kr. 29,8 mill. og skyldes i hovedsak mottak av spillemidler til bygging av nye skoler.

Mottatt avdrag på videreutlån viser et avvik på kr. 6,9 mill. og skyldes i hovedsak innbetaling av lån.

Balanseregnskapet

	Regnskap 2024	Regnskap 2023
EIENDELER		
A. Anleggsmidler (note 3)	1 709 622 784	1 142 991 861
I. Varige driftsmidler	1 042 366 901	555 289 421
Faste eiendommer og anlegg	1 006 976 256	536 020 142
Utstyr, maskiner og transportmidler	35 390 645	19 269 280
II Finsielle anleggsmidler	106 263 003	76 976 454
Aksjer og andeler (note 4)	15 876 372	14 809 522
Obligasjoner		
Utlån (note 5)	90 386 631	62 166 932
III Immaterielle eiendeler	-	-
IV Pensjonsmidler	560 992 880	510 725 986
B. Omløpsmidler	268 606 347	275 022 755
I. Banksinnskudd og kontanter	144 769 420	187 574 208
II. Finansielle omløpsmidler	-	-
Aksjer og andeler	-	-
Obligasjoner	-	-
Sertifikater	-	-
Derivater	-	-
III. Kortsiktige fordringer	123 836 927	87 448 547
Kundefordringer	43 623 254	42 154 594
Andre kortsiktige fordringer	25 046 951	9 673 057
Premieavvik	55 166 721	35 620 896
Sum eiendeler	1 978 229 132	1 418 014 616
EGENKAPITAL OG GJELD		
C. Egenkapital	-513 503 505	-394 209 324
I. Egenkapital drift	-111 787 144	-110 006 964
Disposisjonsfond	-95 680 889	-95 125 581
Bundne driftsfond (note 12)	-16 106 255	-14 881 383
II. Egenkapital Investering	-15 054 344	-74 526 567
Ubundet investeringsfond	0	0
Bundne investeringsfond (note 12)	-15 054 344	-91 286 970
Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	16 760 403
III. Annen egenkapital	-386 662 016	-209 675 793
Kapitalkonto (note 2)	-383 866 070	-206 879 846
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapital drift	-	-
Prinsippendringer som påvirker arbeidskapital investering	-2 795 946	-2 795 946
D. Langsiktig gjeld	-1 316 233 166	-915 049 711
I. Lån	-742 049 845	-389 171 816
Gjeld til kredittinstitusjoner (note 8)	-742 049 845	-389 171 816
Obligasjonslån		
Sertifikatlån		
II. Pensjonsforpliktelse (note 10)	-574 183 321	-525 877 895
E. Kortsiktig gjeld	-148 492 462	-108 755 581
I. Kortsiktig gjeld		
Leverandørgjeld	-78 133 958	-36 365 821
Likviditetslån		
Derivater		
Annen kortsiktig gjeld	-70 358 504	-72 389 760
Premieavvik	0	0
Sum egenkapital og gjeld	-1 978 229 132	-1 418 014 616
F. Memorialkonti	0	0
I. Ubrukte lånemidler	11 196 756	0
II. Andre memorialkonti	700 698	0
III. Motkonto for memorialkontiene	-11 897 454	0

Disposisjonsfondet kan fritt brukes til dekning av utgifter i både drifts- og investeringsregnskapet.

Ubundne investeringsfond kan fritt brukes til å dekke utgifter i investeringsregnskapet, mens de bundne fondene per definisjon er midler som er pliktig avsatt til bestemte øremerkede formål i drifts- og/eller investeringsregnskapet.

Arbeidskapitalen er et vanlig brukt begrep for å uttrykke om det er tilstrekkelige midler til å dekke løpende forpliktelser. Den defineres som omløpsmidler minus kortsiktig gjeld. Problemet med arbeidskapitalen som uttrykk for kommunens likviditet, er at en del av omløpsmidlene er øremerket på en eller annen måte. Disse midlene er bundet opp, og kan derfor ikke benyttes fritt etter kommunens eget ønske. Dette gjelder for eksempel ubenyttede lånemidler og ulike bundne fondsmidler. Slike midler bør trekkes fra når arbeidskapitalen blir analysert. Den resterende «frie» delen av arbeidskapitalen er det vanlig å kalle arbeidskapitalens driftsdel eller grunnlikviditeten.

Kommunens likviditet varierer mye i løpet av året, og avhenger blant annet av hvor mye kommunen har inntekter, samt inn- og utbetalingstidspunktene for inntekter og utgifter. Likviditeten er normalt best mot slutten av året og normalt dårligst i mai/juni, noe som i stor grad henger sammen med lav skatteinngang og utbetaling av feriepenger. Det er ikke vurdert hvor stor arbeidskapitalens driftsdel bør være.

Kommunens likviditet er meget bra, og det er dermed ikke behov for særskilte tiltak.

Finans- og gjeldsforvaltning

Våler kommunes økonomi- og finansreglement ble sist vedtatt av kommunestyret 15.10.2020 sak. 46/20.

Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål per 31.12.2024:

- Innskudd i kommunens hovedbankforbindelse DnB 131,1 mill.
- Renten på bankinnskudd per 31.12.2024 var 5,4 %.
- Våler kommune med sin forvaltning tar ikke unødig stor finansiell risiko.
- Våler kommune har ingen lån som forfaller i de nærmeste 12 mnd.
- Det foreligger ingen avvik fra økonomi- og finansreglementet.

Langsiktig gjeld (§5-12)

i hele tusen		
	2023	2024
Investeringslån (eks. selvkost)	264 060	552 433
Selvkostlån	61 510	91 310
Formidlingslån	63 602	98 307
Sum lån	389 172	742 050
Ubrukte lånemidler	-	11 197
Netto lånegjeld i % av sum driftsinntekter (gjeldsgrad)	44,9 %	86,2 %

Gjeldsgraden viser størrelsen på kommunens brutto lånegjeld sett i forhold til driftsinntektene. Da det er driftsinntektene som skal betjene gjelden, er det nyttig å se hvordan lånegjelden utvikler seg i forhold til driftsinntektene.

Ikke all lånegjeld tas med i beregningen av gjeldsgraden. Dette gjelder lån for å finansiere investeringer til selvkost (finanskostnadene på dette dekkes av vann- og avløpsgebyret), lån i Husbanken til videreutlånsordningen (en selvfinansierende ordning hvor kommunens låntakere er forutsatt å betale det samme til kommunen som det kommunen må betale til Husbanken).

Kommunens lånegjeld som skal dekkes av driftsinntektene er ca. 552,4 mill.

Netto lånegjeld i prosent av driftsinntektene (gjeldsgraden) var i 2024 høyere enn 2023 og dette skyldes i hovedsak bygging av nye skoler.

Kommunens garantiansvar

Våler kommune har garantert for lån til andre per 31.12.2024 er garantiansvaret på totalt 50,8 mill. Våler kommune har garantert på for lån til Movar IKS hvor rest garantiansvar er på 47,8 mill. I tillegg har Våler kommune garantert for lån til Våk borettslag hvor rest garantiansvar er på 3,1 mill.

Styring og kontroll

Internkontroll

Våler kommune har stort fokus på å gjennomføre en gjennomgående og helhetlig internkontroll.

Vi byttet internkontroll system til Compilo i 2022. Målet i 2024 har i stor grad vært å gjøre internkontrollsystemet til et godt verktøy i hele organisasjonen. Systemet brukes til avviksmeldinger, dokumentasjon, risikovurdering, kontroll, evaluering og internkontroll-rapportering.

Gjennom riktig bruk av internkontrollsystemet har vi et godt verktøy for å følge opp vårt internkontrollarbeid. Dette gjør organisasjonen i stand til å gjennomføre og følge opp internkontrollen systematisk. Internkontrollsystemet er enhetlig, overordnet og felles uavhengig av kommunalområde

Likestilling og diskriminering

Ved utgangen av 2024 hadde totalt 581 personer, 450 kvinner og 131 menn et ansettelsesforhold i Våler kommune. Dette utgjør 435 årsverk.

Kvinneandelen blant kommunenes ansatte er 77,5 %. Menn er underrepresentert de fleste virksomheter. Denne kjønnsfordelingen er velkjent i de fleste kommunene i Norge. Mange av yrkene i kommunal sektor er allerede fra utdanningsinstitusjonene yrker som tiltrekker flest kvinner. Det ansees som positivt for ethvert arbeidsmiljø at det er både kvinner og menn på en arbeidsplass. Det er derfor ønskelig med en økning i andelen mannlige ansatte både innenfor helse, barnehager og skoler.

Våler kommune stimulerer til en balanse mellom kjønnene i høyere, ledende stillinger innenfor likestillingslovens grenser og tariffavtalens bestemmelser.

Kommunens ledelse (3 nivåer; kommunedirektørens ledergruppe, virksomhetsledere og avdelingsledere) bestod i 2024 av 26 kvinner og 9 menn.

Det er fremdeles slik at lønnsnivået for fast- og timelønnte i Våler kommune viser at menn har en bedre månedsfortjeneste enn kvinner. Dette har også sammenheng med at det er flere kvinner som arbeider i lønnsstigen for assistenter og fagarbeidere. Dermed blir gjennomsnittslønnen for kvinner lavere enn for menn. Det gis imidlertid lik lønn innenfor de ulike stillingsgruppene uavhengig av kjønn.

Gjennomsnittslønn menn: kr 578 168,-
Gjennomsnittslønn kvinner: kr 562 005,-

Lærlinger

Våler kommune hadde totalt 4 lærlinger ved årsskiftet, 1 på FDV, 1 på sykehjem og 2 i barnehage.

HMS – sykefravær

Sykefravær Våler kommune 2020-2024

År	Totalt fravær	Kvinner	Menn	Egenmeldt fravær
2020	9,4%	10,4%	5,7%	1,1%
2021	9,6%	11,3%	3,4%	1,2%
2022	10,8%	12,5%	4,4%	1,4%
2023	10,3%	11,3%	5,2%	1,6%
2024	11,8%	12,6%	8,9%	1,5%

Totalt sykefravær i 2024 var 11,8 %. Totalt sykefravær i 2023 var 10,3 %. Det er en økning fra 2023 på 1,5 prosentpoeng. Sykefraværet kan i all hovedsak knyttes til langtidsfravær da egenmeldt fravær er 1,5 %. Sykefravær kvinner 12,6 %, sykefravær menn 8,9 %.

Sykefraværet varierer i de ulike virksomhetene. Hovedårsakene til sykefraværet skyldes muskel/skjelett plager og lettere psykiske lidelser. Årsakene til sykefravær skyldes hovedsakelig forhold utenfor arbeidsplassen og er i liten grad arbeidsrelatert.

Etisk standard og kontroll

Vi hadde en gjennomgang av etiske retningslinjer høsten 2021. Dette var oppe til drøfting både politisk og på utvidet ledernivå. Etiske retningslinjer skal evalueres på nytt i 2025.

Etiske retningslinjer har til formål å sikre en etisk praksis og definere felles standarder for ansatte og folkevalgte i Våler kommune. Ansatte og folkevalgte i Våler kommune skal arbeide for felleskapets beste i tråd med lover, regler, kommunens verdigrunnlag og politiske vedtak.

Kommunens eierskap

Kommunestyret har vedtatt en eierskapsmelding som er retningsgivende for utøvelse av kommunens eierskapsstrategi og politikk for de selskaper og samarbeider hvor kommune er deltaker.

Våler kommune har eierposter i og/eller deltar i følgende selskap og samarbeid:

- Østfold Energi AS
- KI Våler AS
- MOVAR IKS
- Driftsassistansen Viken IKS
- Norske skogindustrier ASA
- Krapfoss industrier AS
- Personalpartner AS (Tidl. Masvo AS)
- Østfold kommunerevisjon IKS
- Østfold kontrollutvalgsektretariat
- Østfold interkommunale arkivselskap IKS
- Biblioteksentralen
- Mosseregionens Næringsutvikling AS
- Østfoldforskning
- Østfoldlaboratoriet
- Ikomm AS

Kommunedirektøren

Ansvarsområde

Kommunedirektøren er øverste administrative leder.

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Avvik
Kommunedirektøren	4 599	3 685	3 601	-914

Resultatet viser et merforbruk på 0,9 mill. og skyldes i hovedsak merforbruk på budsjettet kjøp av konsulenttjenester.

Stab økonomi, innkjøp og IT

Ansvarsområde

Økonomistyring, budsjett, regnskap, innfordring, eiendomsskattekontor, innkjøp og IT.

Oppgaver som inngår i staben er administrativ ledelse og koordinering av etatene, interkommunalt samarbeid, innkjøp, sekretariat og regnskapsførsel for legater, økonomiforvaltning som budsjett, regnskap, lønn, finansforvaltning, innfordring og skatteinnkreving, eiendomsskatt. På IT området har staben ansvar for kommunens innovasjons- og utviklingsarbeid, gevinstrealisering og tilhørende styringssystemer, IT og digitalisering, samt oppfølging av kommunens samlede prosjektportefølje. I tillegg så har IT ansvaret for å følge opp avtalen med vår IT-leverandør Ikomm AS.

Situasjonsbeskrivelse

IT

Hovedfokuset i 2024 har vært å utvikle arbeidet med å følge opp ovenfor Ikomm den daglige driften. Arbeidet med prosjekt for trådløs nett er ferdigstilt i 2024 og det viser at Våler kommune har fått et stabilt og bedre trådløst nettverk i våre bygg. Arbeidet med digitalisering har fortsatt i 2024. Det har vært satset på å søke om statlige midler til å øke tilgangen til fiber i Våler kommune gjennom 2024. Det er bygd ut fiber for ca. 7,7 mill. hvorav innvilget og utbetalt tilskudd utgjør 5,1 mill. En ser på mulighetene for å søke tilskudd også i 2025.

Økonomi

Det er i 2024 arbeidet med å innføre ny budsjettprogram Framsikt. Budsjettet for 2025 ble laget i Framsikt. Framsikt budsjett har gitt Våler kommune et godt og inkludert verktøy hvor alle budsjettansvarlige fra avdelingsledere og oppover har fått jobbet med sine egne budsjetter i henhold til vedtatte rammer. Dette gir våre ledere en bedre innsikt og muligheten til selv å legge sitt budsjett. Arbeidet med retaksering av eiendommer i kommunen er gjennomført i 2024.

Innkjøp

Det er et relativt stort uutnyttet strategisk potensial knyttet til anskaffelser og oppfølging av avtaler. Gjennom å bygge opp nødvendig kapasitet og kompetanse blir behovsdekning bedre, det fremmer effektivisering, besparelser osv. Strategisk satsing på anskaffelser gir stor mulighet til effektivisering. Det er økende oppmerksomhet på innkjøpets betydning innenfor

det offentlige, særlig knyttet til behovet for omstilling, digitaliseringens fremmarsj og de omsorgsutfordringene som er i ferd med å komme. Våler kommune samarbeider med andre kommuner når det gjelder større anskaffelser.

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Avvik
Stab Økonomi, IT og innkjøp	19 426	17 525	17 200	-1 901

Regnskapet for økonomi, innkjøp og IT viser et merforbruk på 1,9 mill. Årsaken er i hovedsak IT-drift og skyldes større fokus på IT-sikkerhet. En av årsakene er den urolige tiden som gjør at en må øke IT-sikkerheten utover det som har vært forventet.

Stab HR og administrasjon

Ansvarsområde

Oppgaver som inngår i staben er administrativ ledelse og koordinering for virksomhetene innen lønn og personalområdet, dokumentsender og førstelinjetjenesten. Dette inkluderer en rekke oppgaver som rådgivning, organisasjons-/lederutvikling, digitalisering, strategiarbeid og utvikling innenfor HR, lønn. Vi håndterer også oppgavene innen dokumenthåndtering, HMS, resepsjon/sentralbord, politisk sekretariat, Tv-aksjon og valg.

Situasjonsbeskrivelse

Stab HR og administrasjon har jobbet mye med digitalisering de siste årene. Vi er nå heldigitale og alle våre prosesser innenfor rekruttering, ansettelse, avslutning av arbeidsforhold og oppfølging. Vi fortsatte jobben i 2024 med å utvikle systemene, opplæring og forenkling av arbeidsprosessene ute i virksomhetene.

Nærværprosjekt

September 2024 startet et nærværprosjekt for hele Våler kommune. Dette var en bestilling fra kommunedirektøren med bakgrunn i økende sykefravær fra året før. HR-rådgiveren ble satt som prosjektleder, og det ble opprettet en prosjektgruppe som representerer mangfoldet av arbeidsoppgaver i kommunen vår.

Prosjektgruppen har tett samarbeid med arbeidslivssenteret og vår bedriftshelsetjeneste Falck. NAV arbeidslivssenter har veiledet oss hvordan vi skal gå frem og bygge prosjektets faser for å oppnå best mulig resultat.

Vi startet i september med introduksjon av prosjektet i ledergruppen med en gjennomgang av "God kollega" med bedriftshelsetjenesten. Dette tok lederne med seg tilbake til sine virksomheter for å gå gjennom materialet med sine ansatte.

Neste fase har vi kalt kartleggingsfasen. Dette har gått ut på å innhente informasjon om nærvær- og sykefraværarbeid i virksomhetene. Prosjektgruppen har reist ut for samtaler med lederne, plassillitsvalgte og verneombud. Vi har besøkt samtlige av virksomhetene i kommunen. Denne informasjonen har blitt lagt til grunn for analysen, forslag til og iverksetting av hensiktsmessige tiltak for hele kommunen, som er neste fase i prosjektet (tiltaksfasen).

Tiltakene skal danne en handlingsplan for Våler kommune.

I tillegg til dette har prosjektgruppen valgt ut to virksomheter som skal følges opp tettere av arbeidslivssenteret og prosjektgruppen for å utvikle arbeidet videre i neste fase.

Dokumentsenteres hovedoppgaver går på drift, rutineoppdateringer og opplæring i system og arkivering.

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Avvik
Stab HR og administrasjon	16 676	16 561	16 200	-115

Regnskapet for HR viser tilnærmet budsjettbalanse.

Stab Plan og samfunn

I oktober gikk Plan og utvikling over til å bli Plan og samfunn og funksjonen folkehelse kom inn. Staben jobber med overordnet samfunnsplanlegging, arealplaner, byggesak, landmåling, geodata og folkehelse. Staben består av en planlegger, to byggesaksbehandlere, en landmåler, en geodataansvarlig og en folkehelsekoordinator i tillegg til leder.

Situasjonsbeskrivelse

Kommunale planer:

Kommunal planstrategi 2024 – 2027 ble utarbeidet og vedtatt. Som grunnlag for arbeidet ble det utarbeidet folkehelseoversikt for kommunen. Staben har videre deltatt i utarbeidelse av kommunedelplan for oppvekst.

Private reguleringsplaner:

Det ble ferdigbehandlet 4 detaljreguleringsplaner, hvorav alle ble vedtatt i kommunestyret. Disse var ny runde for Fjell skytebane, Åkerveien 17, planendring for Fosseberget 2 og Rød 2. Det ble forhandlet fram og vedtatt fire utbyggingsavtaler

Arbeid med privat reguleringsplan for Folkestad 4 har pågått gjennom året.

Høringsuttalelser:

Det har blitt utarbeidet høringsuttalelse til to nye statlige planretningslinjer.

Interkommunalt:

Plansjef representerer kommunen i sekretariatet for Mossregionens interkommunale politiske råd (MIPR.) I dette samarbeidet har det blitt utarbeidet og vedtatt ny handlingsplan.

Øvrige saker:

Staben har deltatt i revidering av overvannsveileder for Morsa og Glomma Sør, det har blitt utarbeidet mulighetsstudie for Sperrebotnbukta, nytt kravdokument for utomhusplan og det er gitt innspill til fylkeskommunens handlingsprogram for samferdsel.

Byggesak

Antall byggesaker har fortsatt holdt seg på et noe lavt nivå, men med en svak økning fra 2023. Det har blitt fattet 63 vedtak for byggesøknader, hvorav 8 har fått avslag. Det er gitt 8 vedtak om igangsettelse og 50 vedtak om ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse. Det har videre blitt behandlet 13 dispensasjonssøknader. Fem klagesaker er behandlet i planutvalget.

Byggemarkedet har gjennom året fortsatt vært preget av lav aktivitet, slik at det også for 2024 har vært lavere inntekter enn budsjettet. Kommunen har 2 årsverk på byggesak og etter en kort periode med innleid kompetanse er nå begge stillingene besatt. Saksbehandlingen er nå svært effektiv, og saksbehandlingstiden er betydelig redusert fra 2023.

Oppmåling og geodata

I 2024 har oppmåling behandlet 35 saker.

Fordelingen har vært som følger:

Saker som har vært behandlet etter annet lovverk (PBL) i tillegg til matrikkelloven:

- 9 fradelinger / opprettelse av ny grunneiendom
- 4 arealoverføringer

- 9 fullføre MUF (matrikkelføring uten fullført oppmålingsforretning).

Selv om søknaden har vært behandlet som 1 sak, kan det ha vært flere eiendommer som har blitt fradelt.

Saker som ikke er søknadspliktig etter annet lovverk enn matrikkelloven:

- 2 grensejusteringer
- 6 klarlegging av eksisterende grense
- 3 feilretting i matrikkelen, jfr matrikkelforskriften §10
- 2 sammenslåinger

I løpet av første halvår ble innleid hjelp utfaset og oppgavene dekkes nå av ett årsverk.

Saksbehandlingstiden er nå betydelig redusert og har gått ned fra 68 dager i 2023 til 44 dager i 2024. Dette viser at satsing på opplæring og utdanning av egen landmåler har vært vellykket.

Geodata har ett årsverk og har fortsatt jobbingen med kvalitetsheving i kommunens kartsystemer. Det er nå både bredde og kvalitet i våre kartdata og det er synliggjort flere temadata både for ansatte og innbyggere. Å forbedre kartdata er en fortløpende prosess.

Staben har videre bidratt i arbeidet med retaksering av eiendommer, i forbindelse med bistand til Escan og oppretting i matrikkelen.

Folkehelse

Det har blitt søkt om- og innvilget regionale folkehelsemidler som har bidratt til gode tiltak på flere områder innen folkehelse.

Det har vært deltakelse i ulike prosjekter slik som Aktive Våler og kartlegging av tilgjengelighet.

Folkehelsekoordinator er ansatt i 70 %. Stillingen fylles opp med 30 % i rollene som SLT- og frivilligkoordinator. For disse funksjonene gjennomføres det faste møter og aktiviteter.

Året har vært et aktivt og produktivt år for folkehelsearbeidet i kommunen. Gjennom samarbeid, planlegging og gjennomføring av ulike tiltak er det lagt et godt grunnlag for videre arbeid med å forbedre befolkningens helse og trivsel i Våler kommune.

Oppvekst og kultur

Ansvarsområde

Kommunalområde oppvekst og kultur ledes av kommunalsjefen. Ansvarsområdet i 2024 omfatter de kommunale grunnskolene, voksenopplæringen, PPT, de kommunale barnehagene, kulturområdet, folkebiblioteket og barnevernstjenester.

Fig.: Organisering av kommunalområde oppvekst og kultur per 1. sept. 2024

Felles PPT med Råde – Råde og Våler PPT – der Råde har arbeidsgiveransvaret

Felles kulturskole med Moss kulturskole

Voksenopplæring med Moss kommune

Våler kommune hadde ved utgangen av 2024 – 235,77 årsverk på kommunalområdet oppvekst og kultur, fordelt slik:

- 61,98 årsverk pedagoger og assistenter (inkludert assistenter og spesialpedagog knyttet til vedtak om spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging) i de kommunale barnehagene og 228 barn
- spesialpedagog i barnehagene
- 153,9 årsverk pedagoger og assistenter i skolene og SFO og 823 elever
- 2 årsverk losfunksjoner
- 12,5 årsverk saksbehandlere og tiltaksansatte i barneverntjenesten
- 0,8 årsverk skolefaglig
- 1 årsverk barnehagefaglig
- 1 årsverk på kulturfaglig
- 2 årsverk i skole- og folkebiblioteket
- 0,59 årsverk på ungdomsklubben

Kommunalområdet er tillagt ansvar for lovpålagte oppgaver og tjenester etter følgende særlover

- barnehageloven med forskrifter, som inkluderer rammeplan for barnehagen
- opplæringsloven med forskrifter, som inkluderer læreplanene
- introduksjonsloven kap. 4 og 4A
- barnevernsloven med forskrifter
- folkebibliotekloven kap. I og II
- kulturloven §§ 4 og 5
- helse og omsorgstjenesteloven § 7-2a)

Ansvarsområde

- drifte, ivareta tjenestetilbudene
- gjennomføre risikovurdering og internkontroll knyttet til etterlevelse av overnevnte regelverk
- fatte vedtak i en rekke saker
- tildele midler
- sørge for kompetanseutvikling i virksomhetene
- rapportere til overordnet myndighet
- sørge for tverrfaglig samhandling internt og med andre seksjoner og instanser
- etablere felles rutiner og prosedyrer for virksomhetene
- utarbeide og følge opp lokale planer og strategier
- følge opp sentrale strategier og tiltak
- utarbeide lokale forskrifter på området
- koordinere ungdomsrådet
- hovedutvalget for helse og oppvekst sammen med helse og velferd

Det er utarbeidet årsmelding for 2024 for ungdomsrådet. Årsmeldingen blir lagt frem for kommunestyret. Ungdomsrådet gir innspill til ulike saker og er barn og unges stemme inn i saksbehandlingen.

Skole

Våler er en kommune i vekst og elevtallet stiger noe hvert år. Gjennomsnittlig gruppestørrelse viser at Våler kommune har færre elever per gruppe/klasse enn sammenlignbare kommuner. Dette skyldes både vekst og deling av klasser, små klasserom på en av skolene og totalt sett få elever på en av skolene.

Elevtallet økte med 26 fra høsten 2023 til høsten 2024. Våler ungdomsskole økte mest, med 19 elever og dermed en ny klasse og nye ansettelser. Dette gir en merutgift til drift på ungdomsskolen på ca. 2 mill.

Svinndal skole har et relativt lavt elevtall per trinn, mellom 8 til 19 elever høsten 2024. Få elever per trinn fører til en høyere lærertetthet og en høyere utgift per elev. Skolen har en gammeldags utforming og mangler grupperom.

Kirkebygden skole bygges nå ut. Per i dag har ikke skolen tilstrekkelig med lokaler til å romme alle trinnene eller fagene, de har derfor benyttet to klasserom i brakkene ved biblioteket og opplæringen i mat- og helse har blitt gjennomført på Våk skole. Elevene kjøres da med buss til og fra Våk. Dette har gitt en merutgift til skyss.

Våk skole har nå 277 elever ved skolen. Skolen har fine utearealer, men en litt slitt gymsal.

I 2024 har utvalgte trinn på barneskolene fått svømmeopplæring på Badeland i Sarpsborg. Vi har så lang klart å dekke dette med prosjektmidler, men våren 2024 må dekkes av drift. Ungdomsskolen benytter Vansjø til svømming.

Byggingen av nye skoler startet desember 2023. Ungdomsskolen driftes i paviljongskolen på Våk. I tillegg benytter ungdomsskolen Våk-huset og leier misjonshuset. Elevene på ungdomsskolen blir kjørt med buss til og fra Svinndalhallen og Moss for å ha kroppsøving. Dette gir merutgifter til skyss og leie av arealer. Totale merutgifter i 2024 er på ca. 0,9mill.

Fra 01.08.24, ble det i tillegg til 1. og 2. trinn, innført 12 timers gratis kjernetid per uke i SFO for alle elever på 3.trinn. Dette reduserer foreldrebetaling for elever i familier med en inntekt under et satt nivå, gir oss en mindreinntekt til drift av SFO i 2024 på totalt kr 3,5 mill. Redusert foreldrebetaling SFO ble i 2024 gitt der husholdninger har en samlet inntekt under kr. 372.084,- for elever i 1.-3.trinn.

Vi har en relativt stor andel elever med vedtak om spesialundervisning i kommunen. Dette krever mye ressurser og kompetanse i skolene. Vi jobber med mer variert undervisning og inkluderende opplæring sammen med Høgskolen i Østfold og PPT for å redusere behovet for spesialundervisning.

Våler kommune kjøpte tjenester av Moss Voks til voksenopplæringen. Det medfører et bedre tilbud til elevene enn det å drifte en egen liten voksenopplæringsavdeling.

Barnehage

Våler kommune hadde ved barnehageopptaket våren 2024, noen ledige plasser i barnehagene til oppstart i august. Gjennom sommeren kom det flere søknader slik at barnehage ble fylt opp med utgangspunkt i bemanningsdekningen. Alle barn som har rett til barnehageplass, har fått tildelt plass. Våler kommunes kommunale barnehager hadde lavest utgift per barn i barnehage i kostragruppe 1.

Maksprisen for barnehageplass har vært kr 3 000,- i 2024. Maksprisen var kr. 3 315,- per måned per barn, fra 1. januar 2022 og fra 1. januar 2023 ble det en makspris på kr. 3 000,-. Dette er en tappt inntekt for barnehagene på 2,1 mill. i 2024, inkludert det kommunen må dekke av den tapte inntekten til de private barnehagene.

Husholdninger med samlet inntekt under kr. 598 825,- med barn 2-5 år kan søke om redusert foreldrebetaling i barnehage og gratis kjernetid på 20 timer. For barn 0-1 år er inntektsgrensen kr. 559 166,-. Dette fører også til mindreinntekter for kommunen.

Ungdomsklubben

Det har vært lite aktivitet på ungdomsklubben i 2024. Klubben er åpen på torsdager kl. 17:30-21:30.

PPT

Vi har en felles PP-tjeneste med Råde kommune. Totalt har vi 2,8 stillinger i Råde og Våler PPT, i tillegg en andel av administrasjonskostnaden.

Barnevernet

Antallet bekymringsmeldinger i barnevernstjenesten har vært stabilt høyt de siste årene. Antall bekymringsmeldinger de siste årene har ligget på rundt 160 meldinger. Barneverntjenesten har en svært stor arbeidsportefølje. Barneverntjenesten har hatt noe fravær og en del turn-over i 2024. Tjenesten hadde derfor behov for å kjøpe inn vikartjenester i en overgangsperiode, disse er imidlertid avsluttet i løpet av sommer/høst 2024, og erstattet med nye ansatte. Tjenesten har blitt utvidet med flere tiltaksansatte, som jobber med veiledning og oppfølging av familier med vedtak. Våler kommune har tidligere kjøpt inn de fleste tiltakstjenestene fra eksterne tilbydere, mange av disse blir nå avvirket slik at vi benytter egne ansatte i stedet. Dette vil i løpet av 2025 medføre noe mindre utgifter til tiltak, forutsatt at det ikke kommer inn nye ressurskrevende saker.

Kultur

Samarbeidet med kulturskolen i Moss er godt og ca. 45 elever fra Våler deltar på ulike disipliner hvert år, flere elever deltar også på mer enn en disiplin. Vi jobber tett med kulturskolen inn mot nye lokaler på ungdomsskolen, med mål om å få flere tilbud lagt til Våler.

Folkebiblioteket holder til i de gule brakkene på Kirkebygden. De er godt i gang med å bygge opp boksamlingen for barn og unge, men boksamlingen til voksne vil vi først bygge opp når vi kommer inn i nye lokaler i 2026. Lokalene nå, er trange, og det er begrenset med plass til både bøker og besøkende. Vi ser frem til nye lokaler for biblioteket på ny Våler ungdomsskole.

Kirkebygden skole benytter folkebiblioteket som skolebibliotek, da de ligger samlokalisert. Våk og Svinndal skoler har skolebibliotek på skolene, det gjelder også delvis for Våler ungdomsskole i en overgangsperiode frem til ny skole er klar.

Byggedagen ble gjennomført i juni 2024.

I et samarbeid mellom Våler kommune, Lions, Dundrekjerringene, VS IL, Frivilligsentralen, Våler bibliotek, Ljom, Våler kirke, Soulkids med flere ble Jul i Bygda også i 2024 gjennomført i desember for innbyggerne i kommunen.

I samarbeid med VS IL ble Sommeruka for barn i Våler gjennomført i juni 2024. Dette er fjerde året vi gjennomfører dette arrangementet, som er et gratis lavterskeltilbud for barn i alderen 9.-13. år. VS-IL står for aktivitetene. Kommunen står for ansettelsen av ungdom som aktivtører og voksne som aktivitetsledere. Vi forsøker å få flest mulig av kommunens ansatte til å bidra på sommeruka, for å spare inn utgifter.

I samarbeid med DNT Vansjø ble Friluftsskolen for barn i Våler gjennomført i august 2024. Kommunen finansierte en del av arrangementet, resten ble finansiert av tilskudd gjennom DNT.

Frivilligsentralen

I 2024 mottok vi tilskudd til Frivilligsentralen på kr. 498 369,-. Utgift til Frivilligsentral var kr. 1 279 159,-, en merutgift utover budsjett på kr. 334 465,- for lokaler mm. 2023/2024.

Kirken

I 2024 utbetalte kommunen totalt kr. 3,35 mill. til Våler kirkelige fellesråd.

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Avvik
Oppvekst og kultur	233 983	215 249	205 300	-18 734

Regnskapet viser et merforbruk på grunn av

- Økte pensjonsutgifter, premieavviket utgjør 3,8 mill. av merforbruket
- Merforbruk på barnevernområdet, som skyldes kjøp av tjenester fra institusjoner, driftsavtaler med private tiltak, kjøp av vikartjenester og nye oppgaver.
- Merforbruk på to skoler, på grunn av økning i elevtallet og dermed opprettelse av flere klasser, noe som innebærer flere ansatte, og mer utstyr, materiell.
- Merforbruk til skyss på grunn av manglende lokaler og økt elevtall.

- I tillegg til mindreinntekter på SFO pga. gratis kjernetid 1.-3. trinn, 12 timer per elev, per uke.
- Merforbruk i barnehage på grunn av mindreinntekt etter redusert foreldrebetaling.

Helse og velferd

Ansvarsområde

Kommunalområdet Helse og velferd ledes av kommunalsjef, og har driftsansvar for alle helsetjenestene og omsorgstilbudene i kommunen, samt oppfølging av interkommunale samarbeidsformer innenfor dette feltet.

Fig. Organisering av kommunalområdet Helse og velferd fra 1.10 2024

Ny organisering startet 1. oktober 2024. Virksomhet TOT – Tjenestekontor og tilrettelagte tjenester er fordelt til virksomhet Pleie og omsorg. Tjenestekontoret er lagt direkte under kommunalsjef. Våler legekantor er nå delvis kommunalt og delvis privat driftet, og ligger også direkte under kommunalsjef.

Våler kommune hadde ved utgangen av 2024 – 136 årsverk på kommunalområdet Helse og velferd, fordelt slik:

- 10 årsverk ledere og avdelingsledere
- 1,4 årsverk lege – inkludert kommuneoverlege, tilsynslege sykehjem og helsestasjonen, og fastlege samt 2,1 helsesekretærer (legekantor og helsestasjon)
- 6,2 årsverk jordmor, helsesykepleiere og 1 årsverk sykepleier for helsestasjon, skolehelsetjeneste, migrasjonshelsetjeneste og smittevern/åpen barnehage
- 2,4 årsverk kostøkonom, sykepleier og helsesekretær i Friskliv
- 1 årsverk psykolog
- 5,8 årsverk fysioterapeuter og ergoterapeuter
- 19,45 årsverk saksbehandlere i NAV og Tjenestekontoret og psykisk helse/rus og 2 årsverk spesialsykepleier psykisk helse og rus
- 1 årsverk musikkterapeut
- 70,7 årsverk sykepleiere/fagarbeidere/miljøterapeuter/vernepleiere/assistenter i pleie og omsorg (inkludert institusjon, hjemmebaserte tjenester og Kornveien)
- 5 årsverk lærlinger
- 20 støttekontakter

Kommunalområdet er tillagt ansvar for lovpålagte oppgaver og tjenester etter særlover og forskrifter (listen er ikke uttømmende);

- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester mm (Helse- og omsorgstjenesteloven)
- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)
- Lov om etablering og gjennomføring av psykisk helsevern (Psykisk helsevernloven)
- Lov om pasient- og brukerrettigheter (Pasient og brukerrettighetsloven)
- Lov om helsemessig og sosial beredskap (Helseberedskapsloven)
- Lov om sosiale tjenester i arbeid- og velferdsforvaltningen (Sosialtjenesteloven)
- Lov om helsepersonell (Helsepersonelloven)

Driftsansvar for alle helsetjenestene og omsorgstilbudene i kommunen og sikre gode og forsvarlige helse- og sosialtjenester til alle som trenger det.

Oppfølging av interkommunale samarbeidsformer innenfor området sørge for tverrfaglig samhandling internt og med andre kommunalområder og instanser etablere felles rutiner og prosedyrer for virksomhetene samt sørge for god internkontroll utarbeide og følge opp lokale planer og strategier samt følge opp sentrale strategier og tiltak

Kommunalområdet omfatter følgende tjenester:

Legetjenesten: Består av en kommuneoverlege i 40 % stilling (med ansvar for smittevern, og miljørettet helsevern), en LIS1 stilling (lege i spesialisering), 5 fastleger med basistilskudd, og en kommunalt ansatt fastlege. Denne legen er ansatt 100 % med oppgaver som tilsynslege på sykehjem og helsestasjonslege, i tillegg til fastlege rollen.

Våler legekantor ble delvis kommunalt og delvis privat drevet fra 1. oktober 2024. En lege og 1,1 årsverk legesekretær er kommunalt ansatt.

Tjenestekontor: Er et forvaltningskontor som gir informasjon, kartlegger behov for hjelp og fatter vedtak om individuelle tjenester til personer i alle aldersgrupper. Koordinerende enhet ligger også under Tjenestekontoret, og behandler søknader om individuell plan. Tjenestekontoret ble flyttet direkte under kommunalsjef i Helse og velferd fra 1. oktober 2024.

Moss kommune er vertskommune for tilbudet om legevakt og for lokalmedisinsk senter (KAD). Våler deltar i vertskommunesamarbeidet i Mosseregionen, men sa i 2024 opp avtalen med Moss om KAD. Det er ett års oppsigelse i avtalen, så vi vil være en del av vertskommunesamarbeidet store deler av 2025 også.

Virksomhet Helse:

Består av forebyggende tjenester for alle aldersgrupper, og på alle nivåer, men også støttende og behandlende tiltak.

Bergskrenten:

Bofellesskap/ambulerende tjenester for mennesker med utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse. Det er varierende grad av hjelpebehov fra noen få timer til heldøgns omsorg.

Bergskrenten har fire små leiligheter inne i bofellesskapet. I tillegg gis det ambulerende tjenester i kommunen. En av leilighet brukes til korttidsopphold. Det ambuleres til brukere i områder rundt helse- og sosialsenteret, og andre steder i kommunen.

I løpet av året har Bergskrenten tatt inn en ung bruker på i aktiv rus.

Kommunen får brukere med større behov enn tidligere. Det jobbes derfor med kompetanseheving.

Psykisk helse og rustjenesten:

Antall nye brukere i 2024 er 145 personer. Dette er i tillegg til de som allerede får hjelp.

I januar 2024 startet vi med “Assistert selvhjelp”, der den som søker tjeneste logger seg inn med en personlig kode og kartlegger seg selv. Dette medfører økt brukermedvirkning og kortere saksbehandling/ventetid

Det er flere unge småbarnsforeldre og enslige unge mennesker enn tidligere som ber om hjelp fra psykisk helse-/rusteam. Dette har synliggjort behovet for å samhandle med helsestasjon/skolehelsetjenesten i enda større grad enn tidligere.

Fokus på nettverk og familiearbeid har økt og tjenesten er derfor styrket med en familie/nettverkskonsulent.

Ungdomskontakten tilknyttet psykisk helse-/rusteam har mellom 20-25 ungdommer i samtaler jevnlig. Behovet for samarbeid og samhandling på tvers av fagområder er økende og helt nødvendig for å gi gode tjenester til innbyggerne.

Friluftsgruppe for menn: Målsettingen er å forbygge depresjon, selvmordsfare og selvmord. Gruppen er også en møteplass og en arena for å jobbe med sosiale vansker, angstmestring mm. Det har gjennom året vært i snitt 5-10 menn som har deltatt hver uke.

Samarbeid med hverdagsrehabilitering og Friskliv er viktig for å klare å imøtekomme behovene til innbyggerne. Det har også samhandling med skolehelsetjenesten gjort, med blant annet ulike kurstilbud. Vi bruker personalet på tvers av fagområder/team og får dermed utnytte ressursene bedre enn tidligere.

Igangsettelse av interkommunalt ROP/FACT-team (oppsøkende rusteam) startet opp i 2022. . I løpet av 2024 har vi hatt totalt tre brukere som har fått tjeneste fra ROP/FACT i samarbeid med psykisk helse/rus team. Avtalen med Moss kommune rundt ROP/FACT teamet ble sagt opp i 2024, og avsluttes i 2025.

ACT team følger opp totalt tre brukere. Alle med vedtak om tvungen psykisk helsetjeneste uten døgnopphold, dvs. tvangsmedisinering mm.

Interkommunalt psykososialt kriseteam i samarbeid med Moss kommune. En medarbeider representerer Våler kommune i teamet.

Digital innbyggertjeneste.

Høsten 2024 oppgraderte helsestasjonen til DigiHelsestasjon. Tjenesten tilgjengeliggjør - via Helsenorge.no - enkel, digital kommunikasjon mellom innbyggere og helsestasjons- og skolehelsetjenestene på en måte som sikrer personvern.

Helsestasjonstjenesten

I 2024 ble det født 67 barn i kommunen, noe som er en liten økning fra fødselstallet for 2023 (64). Kommunens jordmødre har kontakt med- og følger gravide i kommunen i tråd med nasjonale retningslinjer for svangerskapsomsorgen. Helseesykepleierne har fulgt opp alle de nyfødte barna, og deres familier etter anbefalt nasjonalt helsestasjons- og vaksinasjonsprogram, og etter familienes individuelle behov.

Kvinnehelse- og prevensjonstilbud: Alle nybakte mødre får tilbud om etterkontroller, prevensjonsveiledning- og innsetting av langtidsvirkende prevensjon hos jordmor. Jordmor gir tilbud om rutinemessig screening til alle kommunens kvinner i henhold til

Livmorhalsprogrammet: Helsestasjon i Våler har gitt helsestasjonstjenester til gravide og barna til foreldre med rusmiddelavhengighet som er innlagt til behandling på Kirkens bymisjons tverrfaglig spesialisert rusbehandlingssenter. Denne pasientgruppen har behov for stor grad av fleksibilitet og tilpasning av avtaler.

Skolehelsetjenesten

Skolestartundersøkelser har vært fulgt opp i henhold til nasjonale retningslinjer på alle barneskolene. Helseesykepleier har gitt tilbud om undervisning knyttet til pubertetsutvikling på 5.trinn på barneskolene, og seksualundervisning på 9. trinn på ungdomsskolen.

I samarbeid med skolen er helseesykepleierne med på kommunens tverrfaglige satsning «Robust ungdom», der helseesykepleierne holdt foredrag i ulike temaer på alle klassetrinn i ungdomsskolen på våren.

Smittevern/Vaksinasjonsdager

Alle ansatte på helsestasjonen og i skolehelsetjenesten deltok på felles gjennomføring av to vaksinasjonsdager med tilbud om influensa- og koronavaksiner høsten 2024.

Migrasjonshelsetjenesten

Helsestasjonen samarbeider med NAV om lovpålagt helsetilbud til bosatte flykninger i Våler kommune. Helsestasjonen har fulgt opp alle ny-bosatte flykninger med helsesamtaler og tuberkulosekontroll i henhold til gjeldende retningslinjer.

Åpen barnehage

Åpen barnehage er et lavterskeltilbud, spesielt rettet mot de minste barna og deres foreldre.

Åpen barnehage er lokalisert i nabolokalet til Helsestasjonen, og brukerne rekrutteres i all hovedsak av helseesykepleierne i Helsestasjonen. Åpen barnehage bidrar til å styrke foreldrenes nettverk, og legger til rette for økt opplevelse av støtte og mestring for og mellom foreldre. Homstart Moss/Råde/Våler og Kirken er aktive bidragsytere til Åpen barnehage.

Ergoterapi:

Det er mange hjelpemiddelsaker fordelt på korttidslån og variglån av hjelpemidler hos personalpartner og NAV. Ergoterapeutene er koordinator for barn i kommunen, samt at tjenesten har faste tverrfaglige møter med sykehjemmet og hjemmesykepleien.

Fysioterapitjenesten:

Vi har 4,5 hjemler til privatpraktiserende fysioterapeuter.

Den kommunale fysioterapeuttenesten følger opp brukere på sykehjem, helsestasjonen, skole, barnehage og i hjemmet. Nytt for året 2023 er at vi fikk eget treningsrom for både styrketrening og gruppetimer på Helse og sosialsenteret. I løpet av utgangen av 2024 var det registrert mellom 120-150 personer innom de ulike tilbudene i løpet av uken.

I fysioterapitjenesten har vi i tillegg hjemme rehabilitering. Hovedvekten av diagnoser er kreft, ortopedi, nevrologi, fall og generelt nedsatt funksjon.

Fysioterapeutene har hatt ukentlige tilbud om fallforebyggende grupper hvor fokuset har vært styrke og balansetrening.

Hverdagsrehabilitering:

Det har blitt gjennomført tverrfaglig kartlegginger av kommunens innbyggere over 78 år. Kartleggingene blir utført av ergoterapeut og en fagperson til.

Demenskoordinator:

Kommunen har demenskoordinator i 20 % stilling. Koordinatorer følger opp personer med demens som er hjemmeboende, tar kartlegginger som MMS tester, har møter med fastleger, pårørende og sykehuset.

Frisklivssentralen

Det har gjennom hele 2024 blitt avholdt både aktivitetstimer og kurs. Vi har i løpet av året 2 kurs i Belastningsmestring (KIB), 2 kurs i Mestring av kronisk fatigue, og 2 kurs i Hverdagsglede.

Egne treninger for seniorer og pensjonister.

Virksomhet Nav:**Kommunale boliger, boligoppfølging og startlån**

Våler kommune lånte ut 37,2 mill. i 2024. Dette fordelte seg på 12 lån (7 kjøp og 5 overtakelser/refinansieringer). Det kom inn 55 søknader om startlån i 2024. Dette er en nedgang fra året før da det kom inn 77 søknader.

Det ble gitt 37 avslag på startlån og avslagsgrunnene fordeler seg på 10 som ikke hadde utnyttet sparepotensialet, 13 ble vurdert å ha for lav inntekt, 11 ble vurdert å ikke ha langvarige boligetableringsproblemer/fikk lån i annen bank og 4 avslag var begrunnet i at kommunen hadde gått tom for startlånsmidler.

Det er også gjennomført en endring i behandlingen av etableringstilskuddet. Heretter vil dette ikke bli nedskrevet, men omgjøres til lån ved salg. Dette vil føre til at flere kan nyttiggjøre seg tilskuddet.

Vi har arbeidet med en boligpolitiske plan i 2024. Planen vil komme til politisk behandling i 2025.

Bosettingen av flyktninger har primært skjedd ved å benytte det ordinære private boligmarkedet.

Utvikling av økonomisk sosialhjelp

Den økonomiske situasjonen har blitt stadig mer utfordrende for sosialhjelpsmottakere og personer med uføretrygd, spesielt i en tid preget av økte levekostnader. Mange opplever at inntekten ikke strekker til, og behovet for økonomisk rådgivning og veiledning har derfor økt betydelig.

Nav Våler har de siste årene arbeidet målrettet for å dreie ytelsene fra passiv stønad til ordninger som fremmer aktiv deltakelse i arbeidslivet. Dette gjenspeiles i utviklingen av utbetalinger, der økonomisk sosialhjelp ble redusert fra 4,88 mill. i 2023 til 4,76 mill. i 2024, mens utbetalingene til Kvalifiseringsstønad økte betydelig fra kr. 21.286,- i 2023 til kr. 609.148,- i 2024. Denne endringen er i tråd med Navs målsetning om å styrke den enkeltes mulighet til å komme i arbeid eller aktivitet fremfor å være en passiv mottaker av økonomisk støtte. Gjennom økt bruk av kvalifiseringsprogrammet legges det til rette for at flere får nødvendig opplæring, arbeidstrening og støtte til å bli økonomisk selvstendige.

Flyktningarbeid – Målrettet innsats for integrering og inkludering

Siden 2022 har Nav Våler oppnådd betydelige resultater innen flyktningarbeid og integrering, med bosetting av totalt 86 flyktninger. Dette har vært et viktig skritt i å gi dem en trygg og stabil start på livet i Norge. I løpet av denne perioden har vi jobbet aktivt for å sikre at nyankomne får nødvendig støtte og muligheter til å bli selvstendige samfunnsdeltakere.

En av de viktigste suksessfaktorene har vært vårt effektive introduksjonsprogram, der medarbeidere har lyktes i stor grad med å integrere flyktninger i arbeidslivet. Ved å samordne innsatsen på tvers av kommunale tjenester, har vi skapt en helhetlig og koordinert tilnærming til integreringsarbeidet. Dette har sikret at flyktninger får rask tilgang til språkopplæring, kvalifiseringstiltak og arbeidstrening, noe som har økt deres muligheter for selvforsørgelse.

Styrket innsats for å motvirke ungt utenforskap

I 2024 har Nav Våler styrket innsatsen for barn og unge gjennom en systematisk og helhetlig tilnærming til kartlegging og oppfølging.

Som en viktig del av det forebyggende arbeidet har Nav Våler tatt et aktivt grep for å redusere sosial ulikhet blant barn og unge. Gjennom midler fra Bufdir har prosjektet Våler Inklusiv blitt sikret midler til Aktivitetskortet, som i 2024 ga barn fra lavinntektsfamilier muligheten til å delta i over 40 unike fritidsaktiviteter med totalt 866 deltakerplasser. Dette initiativet handler ikke bare om å gi barn en meningsfull fritid, men også om å styrke deres sosiale nettverk og forebygge utenforskap.

For å ytterligere forsterke denne innsatsen har Nav Våler ansatt en ungdomsordinator som skal sikre en målrettet og koordinert oppfølging av unge i kommunen. Denne satsingen bygger på Ungdomsgarantien, som har som mål at unge under 30 år raskt får hjelp til å komme i arbeid, utdanning eller annen meningsfull aktivitet.

Virksomhet Pleie og omsorg:

Pleie og omsorg har følgende tjenester: Dagsenter, sykehjem, kjøkken, hjemmesykepleie, praktisk bistand og tjenester til mennesker med funksjonsvariasjoner (ble lagt inn under PLO fra 01.10.2024). Virksomheten yter nødvendig helsehjelp, og tjenester etter vedtak fattet av tjenestekontoret.

Dagsenter: Virksomheten yter dagtilbud til personer med demens, i tillegg til ett dagsentertilbud for eldre. Dagsentertilbudene gis til dels sammen og hver for seg med vesentlige bidrag fra frivilligheten.

Sykehjem: Det er 19 enerom ved Våler sykehjem, i tillegg til en omsorgsbolig som benyttes som forsterket tilbud der noen er i behov av litt støtte en periode. Fire plasser pluss omsorgsleilighet er beregnet på korttid- og avlastning, de resterende 15 er langtidsplasser, hvorav fire er skjermede plasser. Det er i 2024 gjort en ombygging i sykehjemmet. Dette har gjort oss i stand til å ta tilbake til kommunen en pasient som vi har kjøpt plass til i Råde.

I 2024 var det særlig i starten av året noen overliggerdøgn på sykehus. Ikke alle skyldtes kapasitetsutfordringer, men også pasienter der det var komplekse behandlingsforløp slik at opplæring måtte sikres før pasienten kunne tas imot.

I 2024 har vi byttet ut pasientvarslingsanlegget på sykehjemmet for å kunne gi pasientene tryggere tilbud gjennom å nyttiggjøre velferdsteknologi i større grad. Arbeidet mot sertifisering av Livsgledeshjem pågår fortsatt, og sertifisering er planlagt mot utgangen av 2025. Sertifiseringsprosessen har bidratt til rutiner og arbeidsformer som sikrer pasientene større grad av personsentrert omsorg.

Hjemmesykepleien: Yter tjenester til hjemmeboende pasienter i alle aldre, og har mellom 100-130 pasienter. Tjenesten hjemmesykepleie har økt betydelig. Vi startet 2024 med 450 tiltakstimer/uke, fra uke 29 har vi vært over 500 timer/uke og ved årets utgang har vi 555 timer/uke

Stadig kommer nye teknologier, og vi etterstreber å ta i bruk det vi anser som hensiktsmessig. Teknologien bidrar til at innbyggere kan leve mer selvstendige liv, og få bedre oppfølging, for eksempel gjennom digital hjemmeoppfølging i samarbeid med fastleger og sykehus. Teknologien bidrar også til å frigjøre helsepersonell fra unødvendige oppgaver slik at tiden istedenfor kan benyttes til pasienter som er i behov av direkte oppfølging fra helsepersonell.

I løpet av høsten 2024 er alle elektroniske låser i hjemmesykepleien byttet ut. De nye låsene er svært pålitelige, da de ikke er avhengige av batteri eller nettilgang.

Teknologiene fordeler seg slik:

Trygghetsalarm	110
E-lås	85
Digital hjemmeoppfølging	4
Medisineringsrobot	18
Sensorteknologi, dørsensor	2
Lokaliseringsteknologi (GPS)	3

Kjøkken: Tilbereder mat til beboere på sykehjem. De som bor i omsorgsboliger, kan også velge all mat eller deler av måltider fra kjøkkenet. De som ønsker det, kan spise i fellesskap med andre. Det kjøres også ut varm middag hver dag til hjemmeboende. Dette gjøres av frivillige mot kjøregodtgjørelse og middag til den som kjører.

Oppgavedeling og bemanningsplanlegging: Felles for sykehjem, hjemmesykepleie og kjøkken er at det i 2024 er påbegynt et større arbeid knyttet til oppgavedeling og bemanningsplanlegging. Det er utfordrende å rekruttere kompetent personell i dag, og i årene som kommer vil det bare bli vanskeligere.

Generasjon M: Gjennom 2024 er det blitt skapt 1190 generasjonsmøter mellom Generasjon M-vennene og beboerne. Møter som har bidratt til hygge, aktivitet og moro for beboere i sykehjem og omsorgsboliger, som også gir ungdommen verdi utover egentjente penger.

Kornveien: Bofellesskap for mennesker med funksjonsvariasjoner yter heldøgns omsorgstjenester, praktisk bistand og opplæring. Tjenestene leveres etter vedtak og brukerne har 1:1 eller 2:1 vedtak hele eller deler av døgnet, og behov for hjelp til det meste i dagliglivet.

Støttekontakt: En støttekontakt skal hjelpe en annen person til å ha en aktiv og meningsfylt fritid. Det har tidvis vært en stor utfordring å skaffe støttekontakter til de som får vedtak om dette.

Avlastning: Avlastning blir gitt til familier som har særlig tyngende omsorgsarbeid. Avlastningstiltak skal hindre overbelastning, og skal gi omsorgspersoner nødvendig ferie og fritid. Avlastning gis både som avlastning i eget hjem, i avlaster sitt hjem eller hos private tilbydere. Avlastning var i 2023 ute på anbud, og vi har rammeavtale med ett firma.

BPA (brukerstyrt personlig assistanse): Dette er en ordning for personer med ulike former for funksjonsvariasjoner som har behov for hjelp i hverdagen. BPA er en ordning det er press på, både gjennom flere søknader og ønske om utvidet omfang.

Høsten 2024 innførte vi **#Råbra**.

Dette er et avvikssystem med positivt fortegn som går ut på å samle inn tilbakemeldinger om godt arbeid og godt medarbeiderskap for så å systematisere og analysere disse for læring og inspirasjon.

Økonomi

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.buds j 2024	Avvik
Helse og velferd	164 833	147 175	142 300	-17 658

Regnskapet viser et merforbruk på 17,7 mill. Årsaken er i hovedsak kjøp av ressurskrevende tjenester med nye BPA ordninger, og økte timer i eksisterende BPA (brukerstyrt personlig assistanse), ikke omposterte midler for bosetting av flyktninger, kjøp av plass både innen psykiatri/rus, premieavvik pensjon som utgjør 6,1 mill. og flere plasser innen forsterket sykehjem.

Ansvarsområde

Kommunalområdets viktigste ansvarsområder:

- Landbruk – skog og jordbruk
- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg
- Renhold kommunale bygg
- Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale veier og plasser
- Kommunale kummer og avløpsledninger
- Natur og friluftsliv
- Viltforvaltning
- Renovasjon

Situasjonsbeskrivelse

Jord- og skogbruk

PT (produksjonstilskudd)

Produksjonstilskudd kan etter forskriften gis til foretak som er registrert i Enhetsregisteret og som driver vanlig jordbruksproduksjon. Formålet med tilskuddet er å bidra til et aktivt og bærekraftig jordbruk innenfor de målsetninger Stortinget har trukket opp. Kommunen er vedtaksmyndighet av ordningen. Søknadsfrister er 15. mars og 15. oktober.

RMP (regionalt miljøprogram)

RMP er en tilskuddsordning med miljøprofil som forvaltes av Fylkesmannen, men hvor kommunen fatter vedtak. Søknadsfrist er 15. oktober.

SMIL (spesielle miljøtiltak i jordbruket)

SMIL er innrettet mot forurensning, kulturlandskap og biologisk mangfold.

Skogbruk

Skogfondsordningen er et viktig virkemiddel for ivaretagelse av skogressursene. Samlet har skogeierne kr. 24,0 mill. på sine fond ved årsskiftet. Det ble brukt kr. 4,9 mill. av fondet i 2024 og innbetalt kr. 5,3 mill.

Kommuneskogen

Det ble hogd 930 kbm til en verdi av kr. 1,2 mill. Hoveddelen av avvirkningen var langs Mørkveien, nord for boligfeltet på Berg.

Skogsveier

I 2024 var det 9 nye veiprosjekter som fikk bevilget kr. 2,4 mill. Det ble utbetalt kr. 0,5 mill. i statstilskudd til veiformål i løpet av året.

Viltforvaltning

Fellingskvoten for elg var på 29 dyr. Det ble felt 23 dyr som gir en fellingsprosent på 89 %. Elgbestand er på et svært lavt nivå. Fellingskvoten for rådyr var på 630 dyr er god. Det ble felt 198 dyr som gir en fellingsprosent på 31 %. Viltforvaltningen hadde 155 utrykninger i 2024. Det var 114 rådyr, 20 elg, 2 grevling, 1 villsvin, 1 rev og 1 svane som det ble rykket ut til.

Gaupe med valper er påvist i Våler.

Forvaltning, drift og vedlikehold av kommunale bygg (FDV)

Det er i 2024 satt i gang et arbeid med å rehabilitere vår bygg i henhold til tilstandsvurderingen som ble gjennomført i 2023/2024. Nye varmekjeler i sykehjemmet og Våk skole er bestilt og arbeidet med utskifting startet på slutten av 2024 og ferdigstilles tidlig 2025. Det er igangsatt et arbeid med opprustning av Mellom Roos, her skal det blant annet kjøpes inn toalett, oppgradering av låven med strøm etc., rehabilitering av hovedhus og anlegge parkeringsplass. Det er avsatt midler til oppgradering av inne og uteområdet på Bergtunet. Her er planleggingen godt i gang og arbeidet vil starte i 2025.

Renhold

Det er i 2024 satset på forenkling av arbeidsprosesser ved å investere i nye matter som skal ligge fast. Dette betyr at det blir mindre smuss da mattene legges vegg i vegg. Ved kjøpet av mattene så var det også med nye maskiner/støvsugere som er spesiallaget for mattene.

Det er i løpet av 2024 ansatt ny medarbeider som rullerer rundt på våre bygg, alt etter behov. Dette har medført stor reduksjon i bruk av vikarer fra vikarbyrå.

Kommunale veier og plasser

Det er igangsatt et arbeid med å oppgradere lysløypa i Kirkebygden. Det blir nytt dekke og nye ledlys. Arbeidet blir ferdig i 2025.

Økonomi

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Avvik
Miljø og teknikk	39 525	38 782	38 000	-743

Regnskapet viser et merforbruk på 0,7 mill. hovedårsaken er 0,7 mill. i premieavvik pensjon.

VARF (Vann, avløp, renovasjon og feiing)

Svinndal renseanlegg, ledningsnett og pumpestasjoner:

Svinndal renseanlegg:

Renseresultat for Svinndal renseanlegg:

Svinndal renseanlegg har også i 2024 vist til beste renseresultater når det gjelder fosfor i sin klasse og ligger godt innenfor kravene. Kravet til total fosfor er 90%, Svinndal RA hadde en rensegrad på 95,5 % i snitt for fosfor og 50 % nitrogenrensing.

Vått slam blir kjørt til MOVAR for behandling. Totalt 500 kbm ble kjørt til MOVAR i 2024.

Det er også blitt foretatt oppgradering av Vanntårnet på Texnes med nytt belegg og rekkverk på tak og nye fasadeplater på vegg, det er skiftet ut ca. 100 lokk og rammer i veier samtidig som det ble reasfaltert, tettet betongkummer for innlegg av overvann. Rehabilitering av pumpehus i 2024.

Ledningsnett Våler-Kambo:

Det er fremdeles mye fremmedvann som kommer inn i avløpsanleggene og blir pumpet til renseanleggene og Kambo renseanlegg. Halvparten av avløpsvannet kommer trolige fra

Dillingøy område, som ligger i Moss kommune. Har hatt måling på overvann med rapport fra DAIV (Driftsassistansen i Viken) og er i dialog med VA i Moss om en mulig tiltaksplan.

Spredt avløp:

Det er registrert ca. 400 ulike renseanlegg i Våler kommune. Dette skal gi et klart bedre vannmiljø i lokale bekker og i Vansjø. Men det er dessverre mange anlegg som ikke kan vise til tilfredsstillende renseresultater. Minirensanlegg er anbefalt fra leverandør å tømmes etter belastning på anlegget, for å ikke miste renseeffekt.

Vannbehandlingsanlegg:

Etter overtagelse av Våler vannverk, er det gjennomført vesentlige oppgradering av vannproduksjon på Rusvik. Produksjonen er økt fra 700 m³/d til 1250 m³/d. Det leveres vann til abonnentene i Våler.

VA prosjekter

- Ven-Kirkebygden er ferdigstilt i 2024. Det betyr at det nå er kapasitet nok til å levere brannvann til Kirkebygden. En er nå i gang med å søke om endelig ferdigattest for Kirkebygden barnehage.
- Rehabilitering av Svinndal renseanlegg er i prosess og vil bli lagt ut på anbud første halvdel 2025.
- Vann og avløp Middagsåsen-Folkestad er i forprosjektfasen.

Vaktordning

Det er inngått ny vaktavtale med virkning fra og med 1. januar 2025. I den nye vaktavtalen er det krav om at det er bare ansatte i VA som kan ha vakt. Det er 6 personer som rullerer.

Våler kommune bruker Varsling 24 for å nå innbyggere på en effektiv måte. Varsling 24 kan brukes for å varsle om vedlikeholdsarbeid på ledningsnett, vei, pandemi relaterte meldinger (f.eks. vaksineringsrunder) og beredskap.

Jevnlig vedlikehold på renseanlegget og pumpestasjonene er nødvendig for å sikre en stabil og sikker drift av avløpsanleggene. Dette for å forhindre unødvendige pumpestopper og at en begrenser at avløpsvann går i overløp og forurenses vassdrag. Dette er også med på å redusere antall alarmer som går til vakttelefon.

Økonomi

Sammenligning av budsjett og regnskap

Netto ramme	Regnskap 2024	Reg. budsjett 2024	Oppr.budsj 2024	Avvik
Selvfinansierende VA	-801	-4 348	-3 001	-3 547

Regnskapet viser en mindreinntekt på 3,5 mill. i forhold til budsjett. Årsaken er i hovedsak større kostnader på vedlikehold enn forutsatt på Rusvik vannbehandlingsanlegg, vannledningsnett som måtte spyles etc.